
«Skutt blir enhver»

TIDLIGERE I TIDSSKRIFTET

SYNNE LOFSTAD

synne.lofstad@hotmail.com

Redaksjonssjef i Æsculap

Etter marsutgaven i 1940 blir det brått en pause i Æsculaps utgivelser. Da magasinet endelig er tilbake i juni, er forsiden til minne om fem medisinstudenter som falt under invasjonen. Redaktøren ser i sin leder på tingenes tilstand med både humor og alvor (Æsculap 1940; 21: 69–71).

Æsculap.

Når vi nå kommer igjen etter en sørgelig pause, vil vi for det første gjøre våre lesere oppmerksom på at vi fremdeles lever, og det akter vi å fortsette med inntil videre. Æsculap er 21 år, og midt i sin skjønneste ungdoms vår, og vil ikke legge seg på likstrå før alvorlig inanisjon med hensyn til papir og trykksverte fremkaller mors. Det er mulig at vi blir litt slankere, innskrenkninger blir jo nødvendige på så mange områder. Men vi kommer igjen!

OPROP!

Jeg har fått overdratt opgaven å sikre Norges land mot angrep fra Vestmaktens side. Den norske regjering har avslått flere tilbud om samarbeide. Det norske folk må nu selv bestemme over sitt fedrelands skjebne.

Blir opropet etterkommet, som det med stor forståelse blev gjort av det danske folk som befant sig i samme situasjon, vil Norges land bli spart for krigens redsler.

Blir det ydet motstand, og tilbakevises hånden, som rekkes frem i vennskapelig hensikt, ser jeg mig tvunget til å gå frem med de skarpeste og hensynsløseste midler for å bryte motstanden.

For krigsretten kommer den som understøtter den av den flyktede forhenværende regjering utstedte mobiliseringsordre eller utsprer falske rykter!

Skutt blir enhver sivil person som blir påtruffet med våpen i hånd!

Skutt blir den som ødelegger anlegg som tjener trafikken og etterretningsvesenet eller kommunale innretninger!

Skutt blir den som anvender krigsmidler som står i strid med folkeretten (dum-dum).

Den i mange kamper seirrike tyske hær, det store og mektige flyvevåpen og krigsmarinen innestår for at dette mitt oprop vil bli gjennomført.

Den tyske øverstkommanderende
von FALKENHORST
General der Infanterie.

Figur 1 Oppropet fra Den tyske øverstkommanderende von Falkenhorst, General der Infanterie. Faksimile: Eidsvoll museum, Akershusbasen / Museene i Akershus

«Vi har av og til presset trykkefriheten temmelig langt»

Vi må imidlertid innrette oss på å ta de hensyn som situasjonen krever. Æsculap har alltid hatt litt av et frispråk, - vi har av og til presset trykkefriheten temmelig langt. Det er slutt med det nå. Skal Æsculap fortsette med å leve inntil videre, må det tre fram på faglig basis, fram for alt uten enhver politisk tendens. Vi har den store tro om oss selv at vi skal klare det så noenlunde. Overfor plakatens «Skutt blir enhver» kan en klare det utrolige.

AESCULAP.

ORGAN FOR MEDICINERE.

Juni 1940

Nr. 4 V

Utkommer med 10 nr. om året og koster kr. 2,50 fritt tilsendt.

Løssalg 35 øre.

Ekspedisjon: Universitetsgaten 24, Olaf Norli.

21. Årg.

Innhold: Til legene. • Æsculap. • Hodepine, av reservelege Refsum. • Fra særutvalget. • Ukens lyspunkt. M. F. • Medisinerbiblioteket. • Fra reisesekretariatet. • Bokanmeldelse. • Eksamensoppgaver.

+

Stud. med. Lars Herman Bentzen falt ved Huk	Stud. med. Erling Erlandsen falt ved Elverum
Stud. med. Jens Jacob Kielland Gyrud falt ved Tretten	Stud. med. Johannes Andreas Hauge falt ved Brøttum
Stud. med. Torolf Getz Wold falt ved Kotsøy	

Falt for Norges sak

Figur 2 Faksimile av Æsculap nr. 4 fra 1940.

«Overfor plakatenes 'Skutt blir enhver' kan en klare det utrolige»

Våre lesere vil forstå at Æsculap har vanskeligheter å kjempe med nå, ikke minst på det økonomiske område. Annonseinntektene uteblir delvis. Vi vil derfor be våre lesere om å støtte oss i størst mulig utstrekning ved å betale den vesle abonnementsprisen regelmessig, ved å skaffe oss nye abonnenter, og ved å skrive i Æsculap så det kan bli et godt og aktuelt medisinerblad også under de nåværende forhold.

Red.

Publisert: 16. mars 2020. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.20.0081

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. juli 2026.